

Krabi

Úvodem bych chtěl zdůraznit, že jsem připraven nést všechny následky tohoto oznámení, alespoň v této chvíli, kdy o nich mám jen mlhavou představu. Nikdy bych se nepřiznal, nebýt očitých svědků: takto mohu jen doufat, že očití svědkové dosvědčí nejen zločin sám, ale také všechny polehčující okolnosti, jsou-li zde vůbec nějaké (já sám o tom pochybuji). Většinu z toho, co se zde chystám popisovat, viděl nebo slyšel (obávám se, že nanejvýš jedno z toho) jistý starší gentleman, který právě vycházel z Nového náměstí směrem k Charring Cross Road. Pod paží měl stočenou matraci z pěnové gumy, barvy bledě fialové: pro případ nutnosti tedy známe přesnou adresu. Na barvu očí si už nevzpomínám, ale mohl bych přísahat, že dobře ladila s odstínem matrace. Byl prostovlasý. Jeho šouravá chůze, při níž chodidla neopouštěla ani na okamžik dláždění, byla směsí obezřetnosti a horečného spěchu, která nás tak dojíká u mechanických hraček (mám zde na mysli zejména plyšové králíky a medvědy). Tolik k věrohodnosti prvního svědka. Je zde ještě druhý svědek, prodavač ryb z Nového náměstí, muž, o němž nedokážu říci nic určitého, nakonec i označení „prodavač“ doporučuji brát s rezervou: je zcela nemístné, jak brzy uvidíme. Tři svědci, jeden z masa naloženého v mořské soli, druhý z neurčitěho materiálu, jehož vzorek vám poskytne kterýkoli kontejner, a konečně úspěšný mladý muž po třicítce, to je snad dosti reprezentativní

soubor, typově kompletní, pokud mohu soudit. Nyní mi snad už dovolíte přejít k vlastnímu případu.

Když jsem přicházel z Gordonovy ulice na Nové náměstí, padl můj pohled rovnou na stánek s mořskými rybami: šťastná náhoda, která nám ušetří mnoho času. Mohu si tedy dovolit popsat venkovní pulty plné čerstvého i dobře uleženého zboží. Pro stručnost vynechám platýsy, lososy a mořské úhoře, z osobních důvodů pak sépie a murény: musím-li už jmenovat, pak tedy ústřice a krevety, obojí nevídané velikosti a nevšedního zabarvení. (Mohu to upřesnit: skořápky krevet stále ještě zrcadlily jakési dávno odvolané svítání nad mořem; ústřice se stejnou zatvrzelostí odmítaly vydat bahnitý soumrak, který pohltily především.) Tolik pokud jde o mrtvá těla: přejděme k živým. Na prostředním pultu ležel podnos plný krabů. Jejich umístění je řadilo do čeledi mrtvol, a já sám bych na to ochotně přistoupil, nebýt jednoho klepeta, které se rozevíralo a zavíralo s umíněnou pravidelností jako ručičky pomatených hodin. Byl bych to připsal nějakému zapomenutému impulsu, který ještě bloudí v záhybech svalů, zatímco život sám už odešel do veselejších míst, nebýt pěny, která se vytrvale hromadila u jednoho z těl, narůstala a opadávala desítkami lokálních výbuchů. Vypadalo to jako těžce dýchající medúza, byl to ale dech jednoho z krabů, který tak překotně spěl ke svému konci, že dával bezděky vzniknout novému tvorů. Přistoupil jsem k pultu, abych si ověřil své hypotézy. V tu chvíli se všechny oči současně otevřely na svých stopkách a obrátily se ke mně: bylo to, jako by se náhle rozsvítily pouliční lampy liduprázdného města. Tak mi to totiž připadalo v té chvíli, teď si však vzpomínám, že to spíš bylo, jako když náhle vyraší odumřelý keř, vykvete a zavoní, aby nás vyděsil. Nebylo mi to ani trochu příjemné a jistě bych se byl schoval, kdyby bylo kam: místo toho jsem zůstal nakloněn nad krabí podnos, a tak došlo k tomu,

že jsem byl nejen zpozorován, ale vzápětí také osloven. Nejprve to znělo jako přesýpání skořápek od ořechů, pak zase jako vybalování svačiny z papírového sáčku: v té chvíli se mi vybavila učitelka zpěvu a nemohu vyloučit, že mi svou múzickou postavou zakryla něco podstatného. Po krátké předešle mě nejstarší z krabů oslovil takto:

*Konečně ses tedy uráčil se dostavit,
pán se konečně podíval na podnos,
celý den dělal, že neslyší naše volání,
všechny obsílky se vrátily nedoručeny,
vypadalo to, že bude muset být předveden,
teď se ovšem tváří jako panenská hvězdice,
mám to snad chápat tak,
že tedy neexistuje tento strašlivý podnos?*

Krab mluvil řečí vázanou, ne ovšem vázanou pravidelným dechem moře, ale spíš skřípavým chodem dýchacího ústrojí, které pracuje naprázdno. Uvědomil jsem si, že vzduch je pro tyto tvory tímtéž, čím oprátka pro oběšence, a představil jsem si, jaké verše bych asi skládal já na jeho místě. Krab pokračoval:

*Tak se sem laskavě podívej,
pro tohle jsme tedy vystoupili z moře,
povzbuzování klepetem, kterým prostupuje voda,
klepetem, které se napřahuje současně na tisíce místech,
já vím, že máte nevím kolik klepet,
z nich ale nejstrašnější
je síť,
ta nás odvedla z našich něžně burácejících nebes,*

*ponořila nás do tohoto nedosoleného bahna,
do bahna, které si nezaslouží lepší jméno než vzduch,
původně jsem nechtěl být vulgární,
ale co hůř, vyvrhla nás jako nějaký zlomyslný příliv
na tento tác,
ten tác, to má být naše nové moře,
ty vaše obličejové vznášející se nad námi
jak tváře utopenců,
to mají být naše nové medúzy,
jaké další ohavnosti
máte pro nás ještě přichystány,
než nás zase vrátíte zpátky,
vrátíte nás tam přece,
vidíte, že na nás nepůsobí nic z vašich divů,
skončíme to tedy, proto jsme tě sem koneckonců povolali,
zaříd' všechny náležitosti,
věc spěchá.*

Konečně jsem pochopil to trapné nedorozumění, pochopil jsem také závažnost svého poslání, a vzápětí se dostavilo opojení z toho, že jsem to já, kdo byl vybrán, aby obnovil přirozený běh světa. „Milí krabi,“ řekl jsem co nejlídněji, „o nějakém návratu nemůže být řeči, jsou tady jistá pozvání na večeři, jež nelze odmítnout, nejsem ovšem pověřen, abych vám je tlumočil, nechápu, proč jste nebyli poučeni předem. Pokud jde o podrobnosti, budete snězeni buď v přirozeném stavu, nebo jako ingredience salátu či pyrů, privátně nebo na banketu, v tom případě se stanete vycpávkami těch nejkrásnějších těl, tak aby vyhověla požadavkům fraků, vy vlastně budete oblečeni do fraku, jednou jsem viděl opici ve fraku, je to už dávno, ale pořad to vidím, bylo to roztomilé.“

Nato se krabí těla, až dosud úhledně poskládaná na podnosu, začala přeskupovat do nového tvaru, přelévala se přes sebe ve vlnách stále vyšších a vyšších, pěna, o níž jsem se zmínil, dodávala těm pohybům přirozené zakončení, na podnosu se zavlnilo malé moře a pláč se rozléhal po náměstí. „Uklid'te někam ten vzduch,“ slyšel jsem volat kraby, „smeťte ho na hromadu, nasyp'te do popelnic“, ale také „jak krutý tvor je člověk!“ Nad vzedmutou hladinou se nesl výhružný hlas nejstaršího kraba.

*Dobrá, tedy nám nezbývá než čekat
na obnovení přirozeného řádu,
a když ne my, tak naše krunýře na dně vašich smetišť
přivítají návrat moře,
pak se karta obrátí,
pak zase vy budete lapat po dechu
všemi svými klepety,
kam se pak poděje ten vzduch,
který všude nosíte s sebou, dokonce i pod hladinu,
kam se pak schováte před krabíma očima,
kam se poděje ta vaše chuť k jídlu,
v jakou modlitbu se asi promění
ta vaše krutost?*

Pak všechno ztichlo, krabi leželi na podnose, jako by je příliv s tou svou klamnou nahodilostí rozprostřel po pláži, a zraky všech visely na mých ústech. „Prosím,“ řekl jsem pobouřeně, „prosím nemluvte mi tu o krutosti, pohovořme si o vašich klepetech, vidím, že vám obtácejí těla jako trnová koruna hlavu Spasitele, to ale není jejich přirozené místo, rybky je pamatují jinak, stačí se zeptat na vedlejším tácu. Rybce, která v objetí vašich klepet pozoruje zábles-

ky těch šťastných, jak navždy mizí mezi korály, není právě do zpěvu, nevím, co je strašnější, vaše temná sluj (hodujete přece ve své sluji), nebo tento tác, zeptejme se jich přece, a kolika jiným tvorům, jejichž jména neznám, jste připravili krušné chvílky, než jste dorostli velikosti a váhy, kterou ocení labužník. A utopenci také není milé, když se bezostyšně proháníte v jeho těle, přemísťujete jeho orgány podle svého vkusu, jako by ta úchvatná stavba byla vymyšlena pro vás. Přisahám, že mám chuť osobně pomstít všechna ta příkoří, a kdybych měl přebytečnou libru, rychle bych se dohodl s vaším pánem.“

Po slově „labužník“, jak se dalo čekat, následoval mnohonásobný bolestný povzdech, ale jiné námitky se z tácu neozvaly. Zato za mými zády se ozval drsný hlas: „O jaké dohodě to mluvíte, a proč mi vůbec děsíte mé kraby?“ Muž s bílou zástěrou, na níž se leskla vysrážená sůl, přistoupil k pultu a konejšivě oslovil podnos. „Teď tedy vidíte, slyšíte a cítíte, jaké je to žít na zemi, teď je snad konec se všemi těmi bláhovými sny a s melancholií, kterou vidím ve vašich očích, když se nakloním nad hladinu, tato země neunesla tolik stesku, stačí ten, který zachvátí mě, když hledím na moře. Končíme, ještě před půlnocí budete zpátky v Atlantiku.“ Pak svými mohutnými rukama uchopil podnos a opatrně vysypal kraby do veliké kádě. Přiklopil ji víkem a to byla ta chvíle, kdy jsem čekal, že na mě spiklenecky mrkne, byla to moje poslední naděje, ale on se už mazlil s platýsy, kteří pod jeho doteky oživali, zatímco pro mě neměl jediný pohled, jediný pohled. Musel jsem tedy hledat záchranu jinde, předběhl jsem starého pána, který nesl svou matraci směrem k Charring Cross Road, pohlédl jsem mu do tváře, ale starý pán se nesmál. Jsem tedy sám, osamělý na souši i v moři, a tak to zůstane až do konce mých dní. Co jsem to za tvora, za koho jsem to vlastně mluvil a jaká jiná příroda to asi způsobila, že

moje sliny, že moje žaludeční šťávy napadla tak strašná věc při pohledu na ta živá těla? Budu vám tvrdit, že na mě přišla slabá chvilka, přísahám, že je to pravda, ale nevěřte mi, sám nejlíp vím, čeho jsem schopen. Neručím za sebe, uznávám, že pro mě není mezi vámi místa.